

SvD

Publicerat 8 december 2004 05:30

Gör patienter synliga

Kolumn | Sjukvårdens problem är inte nedskärningarna

Pang! Dörren slås upp på vid gavel. Utan att knacka stormar en hurtig manlig städare in som ska torka golven medan vi sex blivande mammor på avdelningen för komplicerade graviditeter håller på att duscha. Samma sak upprepas varje morgon trots våra protester. Han är så van vid naket, säger han. Det är inte vi. När jag 13 år senare lyckas tjata mig till en magnetrontgen, sedan jag trots egen träning fortfarande inte kan gå efter en skidolycka, har jag hört ryktas att det nu skett stora förändringar inom vården. När jag ligger där i den dunkande magnetunneln hörs en röntgenläkares röst i mikrofon från ovan som frågar om jag orkar ligga kvar för att ta fler bilder på korsbandet. Visst, bara jag får veta vad det är för fel, tänker jag, och ber att få veta om röntgenläkaren såg något fel på mitt knä på bilden.

Jag får inte tala med röntgenläkaren. "Hur skulle det se ut", säger sköterskan, "vi har som policy här att patienter inte får tala med röntgenläkare, du skulle ju kunnat ha hjärntumör. Svaret skickas till din remitterande husläkare". Som ska kalla mig via snigelpost. Till en tid som inte passar mig. Det är ju mitt knä, tänker jag upproriskt, varför kan jag inte få veta nu, varför måste jag vänta

Första gången man ligger på sjukhus blir man förvånad och upprörd. Tills man inser att det finns fullt av sådana historier kring svensk sjukvårdskultur. Historier om patienter som inte tas på allvar, inte blir lyssnade till. Om läkare som också känner sig maktlösa när de inte kan hitta sängar till 94-åriga skröpliga damer, som kommer till akuten. Läkare som är ovilliga att jobba som husläkare med de tunga patienterna i de södra Stockholmsförortererna - varvid patienterna i ren desperation istället uppsöker akutsjukhusen där de får sitta i timmar och vänta på stressade AT-läkare. Mamman som trots svår oro skickas hem att själv vårda sin son med hjärninflammation och 41 graders feber. För att det inte finns korttidsplatser för vård. Den nyblivna

mamman Agneta som inte tas på allvar på BB när hon klagat över starka bröstsmärtor och andningssvårigheter och tvingas ringa sin egen pensionerade läkarmamma mitt i natten för att få akut hjälp med att få syrgas. Först då konstateras att Agneta drabbats av svår hjärtsvikt. Hade det varit i USA hade hon stämt sjukhuset. Här är det ingen idé att göra något, resonerar Agnetas familj.

Hur kan det komma sig att välfärdslandet Sverige har så många liknande historier att berätta från sjukvården? I decennier har svenskarna lärt sig att alla fel som begås beror på "nedskärningar". Det är inte alls sant. Det har aldrig tidigare inom svensk sjukvård funnits så många läkare och sjuksköterskor som nu. Det grundläggande felet med svensk sjukvård är i stället att patienten saknar makt. Det är patienten som betalar vården via skattsedeln, men hon är osynlig som kund. Hon kan inte välja mottagning efter kvaliteten på vården eftersom den inte redovisas. Hon kan inte välja tid som passar henne utan som passar doktorn. Det är bristande patientmakt som är det stora problemet med svensk sjukvård, inte som regeringen försöker inbilla oss, vinstdrivande sjukhus. Det är precis tvärtom. Fler privata vårdgivare skulle ge patienten ökad makt.

Det enklaste sättet att ge patienten mera makt vore att utrusta henne med patientpeng för den dyrare specialistvården och att göra alla vårdcentraler helt privata. Utan någon som helst offentlig finansiering. Tänk om vi kunde sluta med vår invanda ovana att tänka att exakt allting alltid ska finansieras via skattsedeln. Fyra besök i timmen à exempelvis 250 kr (i dag 140 kr på vårdcentral och 260 kr hos specialist) skulle faktiskt ge läkare samma timarvodering som vilket konsultföretag som helst. Då skulle fler läkare vilja jobba i egen regi i Botkyrka. Dessutom skulle landstingen spara 18 procent på ett bräde. Det funkar i Belgien. Varför inte här?

Monica Renstig är journalist/författare och driver Women's Business School och Wombri.

MONICA RENSTIG, MONICA@RENTIG.SE

Detta är en utskrift från Svenska Dagbladets nätupplaga, **SvD.se**